

Защитени клиенти

В България защитените клиенти са тези, които са описани в Регламент 2017/1938, а именно:

-битовите клиенти, които са свързани към газоразпределителна мрежа, малките и средните предприятия, всяка система за централизирано топлоснабдяване, доколкото тя доставя отопление на битови потребители при условие, че тази инсталация не е в състояние напълно да премине на други горива, различни от газ (напр. производители на електрическа и топлинна енергия по комбиниран начин, използващи газови турбини и/или бутални двигатели);

- всички битови клиенти, всички обществени дейности, сред които болници, домове за възрастни хора, затвори, училища и други обществени инфраструктури, публични и частни, които извършват акредитирани дейности за сестрински грижи и дейности, както и граждански и не граждански клиенти с по-ниско потребление до 50 000 стандартни кубически метра годишно, се считат за защитени... ". Това в общи линии означава потребителите на разпределителна мрежа заедно с някои основни социални услуги, пряко свързани с преносната мрежа.

Оценка на общото потребление на защитените клиенти е показана в таблицата по-долу:

Клиенти	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Домакинства, <i>тст</i>	122.676	143.811	109.678	90.816
Не домакинства защитени клиенти *, <i>тст.</i>	412.831	438.577	359.917	346.433
Всичко защитени, <i>тст.</i>	535.507	582.388	469.596	437.249
Общо годишно потребление на природен газ в България, <i>вст</i>	2 404	3 298	2 922	2 241

потребление, свързано с дейности, отнасящи се до член 2, точка 5, букви а), б) и 9.3. от Регламент (ЕС) 2017/1938

Клиенти	2020 г., брой клиенти	2021 г., брой клиенти	2022 г., брой клиенти	2023 г., брой клиенти
Домакинства	112 656	127 056	128 827	134 085
Не домакинства защитени клиенти *	7 032	7 597	7 442	7 680
Всичко защитени	119 688	134 653	136 269	141 765

Съгласно възприетия от Република България подход, топлофикационните дружества, на които основното гориво е природен газ, но само част от съоръженията им

са в състояние да преминат на алтернативно гориво, не са включени в обхвата на защитени клиенти. За тях съгласно Превантивния план са предвидени минимални количества природен газ за осигуряване на сигурната и надеждна работа на съоръженията за производство и пренос на топлинна енергия. Заложените минимални количества природен газ за топлофикационните дружества с алтернативно гориво представляват едва 8% от общото потребление на природен газ при нормална експлоатация и са технологично необходими, тъй като в Република България използваното алтернативното гориво за топлофикационните дружества е мазут (тежко котелно гориво).

Технологичният процес по преминаване и работа на този вид гориво изисква използването на определени минимални количества природен газ, които са необходими за разпалване на алтернативното гориво и за стабилизиране на горивния процес, с цел пълно изгаряне на алтернативното гориво мазут. Чрез наличието на определени минимални количества природен газ в процеса на горене, се получава ефективно изгаряне на използваното алтернативно гориво. Това от своя страна значително намалява изхвърлянето на вредни емисии в атмосферата, което способства за опазване на околната среда, в т.ч. живота и здравето на населението.

Съгласно екологичното законодателство (Директива 2004/35/ЕО от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети и съответно действащия в Република България, Закон за опазване на околната среда), за големи горивни инсталации с инсталирана мощност над 50 MW, каквито са повечето топлофикационни централи в страната, има ограничение във времето на работа на алтернативно гориво мазут, а именно не повече от 10 календарни дни в рамките на 12 месеца.

Отделно в Република България има районни (локални) отоплителни инсталации за производство само на топлинна енергия, които запазват предимно битови клиенти. В технологичната схема на тези централи са включени газови котелни инсталации за производство на пара, необходима за подгриване на резервното гориво мазут. Поради тази причина, за тези инсталации също са предвидени съответните минимални количества природен газ. Пълното прекъсване на природния газ към тези инсталации, неминуемо ще доведе до нарушаване на производствения режим на централата и прекратяване на производството на топлинна енергия за битовите потребители. В тази връзка в Плана за действие при извънредни ситуации на България се предвижда преминаване на топлофикационните дружества към алтернативно гориво, като изрично е пояснено, че ограничаването на газоподаването е необходимо да става, без да се застрашава сигурната и надеждна работа на съоръженията за производство и пренос на топлинна енергия, т.е. услугата топлоснабдяване за защитените битови потребители, в т.ч. детските, здравните и учебните заведения. В Плана е предвидено задължение към всички топлофикационни дружества да декларират времето им за преминаване на алтернативно гориво, както и необходимите им минимални количества природен газ за осигуряване на експлоатационна надеждност и сигурност на работа на производствените им инсталации.

Инсталациите за производство на топлинна енергия, в т.ч. ко-генерациите, са от стратегическо значение за енергийната сигурност в България и отпадането им от работа би довело до енергийна криза в страната. В случай, че бъде прекъснато напълно газоподаването към тези дружества и те спрат работа, техните клиенти (преобладаващо битови), по обективни причини, ще се наложи да преминат на друг алтернативен източник за отопление, което на практика ще се яви електрическата енергия. Това се потвърждава от факта, че голяма част от панелните жилищни сгради в страната (изградени в най-големите български градове) са проектирани да бъдат отопляване с централизирано топлоснабдяване и не във всички жилищни помещения има изградени

изводи за комини). Прекомерното потребление на електрическа енергия ще доведе до дисбаланс на електроенергийната система, което може да доведе и до нейния срив.